

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2015 – 2016Proba scrisă
Limba și literatura română
Varianta 2
Rezolvarea subiectelor

SUBIECTUL I

Citește următorul text:

Salcâmi, arbori de câmpie,
Cu flori albe năpădite de albine,
Voi îmi amintiți copilăria,
Voi sunteți frați cu mine.

Acolo pe malul râului,
Șesul întins, cireada de vite –
Un copil desculț alerga
Cu picioarele prin mărăcini rănite.

O, drumuri lungi, șerpuite prin iarbă ...
Mai trăiți, salcâmi, ori ați fost tăiați
Cândva-ntr-o iarnă cu zăpezi și viscol,
Frați ai mei, frați?

Poate dintre toți numai eu
Am rămas să port vesnic florile voastre
Scuturându-le, scuturându-le
Albe, sub ceruri albastre.

Căci sufletul copilului de-atunci
Adeseori învie-n mine –
Salcâmi, arbori de câmpie,
Cu flori albe năpădite de albine.

(A. E. Baconski, *Salcâmi*)

Subiectul A.1.

Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *alerga, veșnic, căci*.

Pas 1

Trebuie să înțelegem enunțurile în care ni se cere să dăm sinonime pentru un anumit cuvânt – contextul este foarte important în această situație:

1. *Un copil desculț alerga*
2. *Am rămas să port veșnic florile voastre*
3. *Căci sufletul copilului de-atunci*

Pas 2

E momentul să ne gândim la sinonime pentru cuvintele subliniate în enunțuri:

1. *fugea, gonea, cutreiera, străbătea, umbla etc.*
2. *mereu, întruna, neconținut, perpetuu, etern, nemuritor, totdeauna etc.*
3. *pentru că, deoarece, fiindcă*

Pas 3

Apoi, alegem dintre acestea pe acelea potrivite în contextele date. Oricare dintre sinonimele potrivite pentru fiecare cuvânt subliniat poate fi scris pe foaia de examen. De exemplu:

1. *Un copil desculț fugea/gonea*
2. *Am rămas să port mereu/intruna/neconținut/perpetuu/totdeauna florile voastre*
3. *Pentru că/fiindcă/deoarece sufletul copilului de-atunci*

Subiectul A.2.

Explică rolul cratimei în secvența *învie-n mine*.

Pentru a explica rolul unui semn ortografic, ne uităm, în primul rând, unde este așezat în secvența sau enunțul dat. În cazul nostru, cratima este scrisă între cuvintele *învie* și *-n*, de fapt prepoziția *în*, care a pierdut vocala *î* (pentru evitarea hiatului) și se rostește împreună cu verbul. Așadar, cratima marchează rostirea legată a două cuvinte.

Subiectul A.3.

Precizează măsura primului și a celui de-al doilea vers din poezie.

Măsura unui vers este numărul de silabe dintr-un vers. Prin urmare, trebuie să despărțim în silabe versurile pentru care ni se cere măsura:

1. *Sal-câmi, ar-bori de câm-pi-e* → versul are măsura de **8 silabe**;

1 2 3 4 5 6 7 8

2. *Cu flori al-be nă-pă-di-te de al-bi-ne*, → versul are măsura de **12 silabe**.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Subiectul A.4.

Transcrie un epitet și o repetiție din textul dat.

a)

Epitetul este un cuvânt care determină un substantiv sau un verb, cu rolul de a exprima o însușire deosebită a unui lucru, a unei ființe, a unei acțiuni.
 Ce cuvinte din poezie corespund acestei descrieri?
Flori albe, drumuri... serpuite, ceruri albastre cum ți se par?
 Oricare dintre cuvintele subliniate reprezintă un răspuns corect, căci toate sunt epitete!

b)

Folosirea sugestivă a unui sunet, a unui cuvânt sau a unui grup de cuvinte pentru a impune atenției o imagine semnificativă, o idee, un sentiment, o acțiune sau un obiect se numește **repetiție**.
 Iată care sunt repetițiile din textul dat:

- *Voi îmi amintiți copilăria, Voi sunteți frați cu mine.*
- *Frați ai mei, frați?*
- *Scuturându-le, scuturându-le*

Subiectul A.5.

Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte, semnificația versurilor: *Salcâmi, arbori de câmpie,/Cu flori albe năpădite de albine,/Voi îmi amintiți copilăria,/Voi sunteți frați cu mine.*

Ce trebuie să conțină prezentarea semnificației unui fragment de text, fie el în proză sau în versuri?

Planul prezentării	Prezentarea
Introducere → despre ce este vorba în poezia din care fac parte versurile.	În poezia Salcâmi , de A. E. Baconski, se vorbește despre...
Cuprins: ✓ CE se spune în versurile date? (conținutul versurilor); ✓ DE CE se spune? (semnificația versurilor); ✓ CUM spune autorul? (imagini artistice, procedee artistice: figuri de stil etc.).	✓ Personajul își amintește de salcâmi din copilăria sa... ✓ Versurile date sugerează... ✓ Autorul folosește figuri de stil precum...
Încheiere → concluzie.	În concluzie, versurile citate semnifică...

Subiectul B

Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte în care să motivezi apartenența la genul liric a textului **Salcâmi**, de A. E. Baconski.

Ce trebuie să conțină, în detaliu, o compunere în care să motivezi apartenența la gen a unei opere literare?

Planul compunerii	Compunerea
Introducere → definiția genului liric.	Genul liric cuprinde operele literare în care predomină exprimarea unor gânduri, stări, sentimente ale autorului prin intermediul eului liric .
Cuprins: argumentarea apartenenței poeziei Salcâmi , de A. E. Baconski la genul liric, prin ilustrarea oricăror două trăsături ale genului epic. – analiza strofelor poeziei: ce spune autorul, ce comunică prin ceea ce spune, cum spune; – prezența eului liric - prin ce este marcat în poezie. – comentarea procedeeelor artistice și a efectelor artistice obținute (figuri de stil, elemente de versificație etc.);	Poezia Salcâmi este o creație lirică, pentru că: În primul rând, în poezie sunt exprimate gânduri, idei, sentimente ale autorului în mod direct ... Mărcile eului liric sunt ...
Încheiere → concluzie.	În concluzie, poezia Salcâmi este text liric, deoarece ...

SUBIECTUL al II-lea

Citește următorul text:

O mică insulă franceză din Oceanul Indian, care se află între Madagascar și Mauritius, denumită Mafate, impresionează printr-o depresiune-amfiteatru în care se poate ajunge doar cu elicopterul sau mergând pe jos.

Această vale în formă de amfiteatru se delimitează de restul insulei prin pereți de stânci, prin munți uriași și prin pădurea tropicală. Ea a fost formată de magma unui vulcan în urmă cu trei milioane de ani. [...]

Aproape toți rezidenții sunt descendenți ai celor ce au ocupat inițial insula și fiecare sat are câteva case colorate, cu acoperiș de tinichea. [...]

În depresiune, pe o suprafață de 100 km², nu există rețele de electricitate și de apă. Dacă cineva are nevoie de doctor, de polițist sau de pădurar în acea zonă, va trebui să aștepte până ce acesta va fi adus în vale cu elicopterul sau până ce va ajunge acolo pe jos.

Insula, parte din La Réunion, a fost desemnată în 2010 de către UNESCO, alături de vecinele sale menționate mai sus – Madagascar și Mauritius –, locație a patrimoniului mondial, ceea ce a dus la un flux crescând de turiști în ultima perioadă. Pentru moment, cei ce vizitează această pierdută „grădină a Edenului” sunt tratați cu priveliști care taie respirația, păduri luxuriante, largi câmpii africane, râuri sălbatice și o bogată cultură locală.

Mafate este, de asemenea, unul dintre puținele locuri rămase pe lume unde se găsește un ecosistem care s-a dezvoltat timp de milioane de ani în izolare.

Andreea Marinaș, „Grădina pierdută a Edenului”: locul în care ajungi doar cu elicopterul, www.adevarul.ro)

Subiectul A.1.

Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:

- numele unei insule învecinate cu insula Mafate;
- anul în care insula Mafate a fost desemnată de UNESCO locație a patrimoniului mondial.

a)

Pentru primul enunț de formulat, trebuie să identificăm, în text, paragraful în care se specifică localizarea acestei insule, apoi să extragem doar informația cerută (numele unei insule învecinate). Este vorba chiar de primul paragraf: ... care se află între Madagascar și Mauritius...

Așadar, enunțul corect este: **O insulă învecinată cu Mafate este Madagascar/Mauritius.**

b)

Al doilea aspect cerut se regăsește în al patrulea paragraf al textului: *Insula... a fost desemnată în 2010 de către UNESCO... locație a patrimoniului mondial.*

Subiectul A.2.

Scrisse numele autoarei și titlul articolului din care este extras fragmentul.

Informațiile referitoare la sursa unui fragment de text (autor, titlul textului din care face parte fragmentul dat, publicația în care a apărut etc.) se găsesc, de obicei, sub text, în dreapta. Așadar, numele autoarei este **Andreea Marinaș**, iar titlul articolului din care este extras fragmentul este „**Grădina pierdută a Edenului**”: **locul în care ajungi doar cu elicopterul**.

Subiectul A.3.

Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența: *Pentru moment, cei ce vizitează această pierdută „grădină a Edenului” sunt tratați cu priveliști care taie respirația, păduri luxuriante, largi câmpii africane, râuri sălbatice și o bogată cultură locală.*

vizitează – verb predicativ

cu – prepoziție simplă (leagă elementul regent – verbul *tratați* – de elementul subordonat – complementul indirect *priveliști*)

care – pronume relativ

sălbatice – adjectiv propriu-zis (determină substantivul *râuri*)

Subiectul A.4.

Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *fiecare sat are câteva case colorate, cu acoperiș de tinichea.*

Pentru a afla ce funcție sintactică îndeplinește un cuvânt, punem întrebarea la care răspunde cuvântul respectiv.

fiecare → **Care** (sat)?

Cine răspunde la această întrebare? Atributul. Pentru că *fiecare* este, aici, adjectiv pronominal (determină substantivul *sat*), acest cuvânt are funcția sintactică de **atribut adjectival**.

case → **Ce** (are)?

Cine răspunde la această întrebare? **Complementul direct**.

Subiectul A.5.

Transcrie două propoziții subordonate diferite din fraza următoare, precizând felul acestora: *Dacă cineva are nevoie de doctor, de polițist sau de pădurar în acea zonă, va trebui să aștepte până ce acesta va fi adus în vale cu elicopterul sau până ce va ajunge acolo pe jos.*

Pas 1

Pentru rezolvarea acestui subiect, trebuie să analizăm fraza dată, adică să o împărțim în propoziții (sublinierea predicatelor, încercuirea elementelor de relație, numerotarea propozițiilor):

Dacă cineva are nevoie de doctor, de polițist sau de pădurar în acea zonă, ^{1/}va trebui ^{2/}/
să aștepte ^{3/}/până ce acesta va fi adus în vale cu elicopterul ^{4/}/sau până ce va ajunge
acolo pe jos. ^{5/}

Pas 2

Acum trebuie să ne gândim la felul propozițiilor.

P1 – propoziție subordonată circumstanțială condițională (CȚ), introdusă prin conjuncția subordonatoare *dacă*

P2 – propoziție principală (PP)

P3 – propoziție subordonată subiectivă (SB), introdusă prin conjuncția subordonatoare *să*

P4 – propoziție subordonată circumstanțială de timp (CT), introdusă prin locuțiunea conjuncțională *până ce*

P5 – propoziție subordonată circumstanțială de timp (CT), introdusă prin locuțiunea conjuncțională *până ce*, în raport de coordonare cu P4

Dintre cele patru propoziții subordonate identificate, trebuie alese două diferite.

Subiectul II.A.6.

Construiește o frază formată din două propoziții, în care să existe o propoziție subordonată completivă directă, introdusă prin adverbul relativ *unde*.

Pentru a rezolva acest subiect, trebuie să ne amintim că propoziția completivă directă este o subordonată cu rol de complement direct pe lângă un *verb tranzitiv*, o *locuțiune verbală tranzitivă* sau o *interjecție* din regentă și că răspunde la întrebările complementului direct: **Pe cine? Ce?**

PP**CD**

Nu bănuiam ¹/unde va pleca.²/

Ce nu bănuiam? *unde* va pleca.